

Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Yunus Arslan¹, Zekeriya Çelik², Eylem Çelik³

Öz

Bu çalışmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını belirlemek ve öğrencilerin tutumları arasında cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılık olup olmadığını incelemektir. Çalışmaya adı geçen yüksekokulun Beden Eğitimi Öğretmenliği (n= 121), Rekreasyon (n= 49) ve Antrenörlük Eğitimi (n= 63) bölümlerinde öğrenim gören, 85 kız ($\bar{X}_{Yaş} = 21.42 \pm 1.77$) ve 148 erkek ($\bar{X}_{Yaş} = 21.76 \pm 1.96$) olmak üzere toplam 233 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, Gömleksiz (2004a) tarafından geliştirilen ve 21'li olumlu, 9'u olumsuz 30 maddeden oluşan "Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği ($\alpha = 0.88$)" kullanılmıştır. Sonuçlara göre, çalışmaya katılan kız öğrencilerin ($\bar{X} = 120.91 \pm 17.639$), erkek öğrencilere ($\bar{X} = 115.35 \pm 17.014$) göre kitap okumaya ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Yapılan inceleme sonucu, bölüm değişkenine göre sadece "sevgi" alt boyutunda Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümleri arasındaki farkın, öğretmenlik bölümü öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Anahtar Kelimeler: Okuma alışkanlığı, Tutum, Üniversite öğrencisi

Determination of University Students' Attitudes Toward Reading Habit

Abstract

The purpose of this study was to determine The Pamukkale University-School of Sport Science and Technology students' attitudes toward reading habit and to analyze the differences among students' attitudes in terms of gender and department. Total of 233 students [85 female ($\bar{X}_{Age} = 21.42 \pm 1.77$) - 148 male ($\bar{X}_{Age} = 21.76 \pm 1.96$)] who studying Department of Physical Education (n= 121), Recreation (n= 49) and Trainer Education (n= 63), participated the study voluntarily. "The Attitude Scale Towards Reading Habit ($\alpha = 0.88$)" which contains 30 statements (21 positive-9 negative) and developed by Gömleksiz (2004a), completed as instrument to gather data. According to the results, it was found that female students' attitudes ($\bar{X} = 120.91 \pm 17.639$) were more positive than male students ($\bar{X} = 115.35 \pm 17.014$). According to data analyzed, it was determined that there is only one significant difference in sub-scale of "love" according to department between Department of Physical Education and Trainer Education in favour of Physical Education students ($p < 0.05$).

Key Words: Reading habit, Attitude, University student

¹ Uzman, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, E-posta: yarslan@pau.edu.tr

² Öğretim Görevlisi, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, E-posta: zcelik@pau.edu.tr

³ Öğretim Görevlisi, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, E-posta: eylemc@pau.edu.tr

Giriş

Bilim ve teknolojinin akıl almaz bir hızla geliştiği dünyamızda meydana gelen yenilikleri takip etmek ve bu yeniliklere uyum sağlamak için kitap okumak, artık hobi olmaktan çıkıp bir zorunluluk halini almıştır.

Her geçen gün çeşitli konularda binlerce yazı yazılmakta ve bu yazılar iletişim teknolojilerinin de gelişmesiyle birlikte gazete, dergi, kitap vb. yollarla okuyucuya hızla sunulmaktadır. Bireylerin, karmaşıklaşan ve sürekli yenilenen bilgi, düşünce ve yeniliklerden haberdar olması ve onlara bir anlam verebilmesi için okumaları zorunlu hale gelmektedir (Tel ve diğ., 2007).

Özbay (2007: 4) okumayı, "Göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından değerlendirilmesi ve anlamlandırılması süreci" olarak tanımlamaktadır. Kayalan (2000: 12)'a göre okuma "Bir yazar tarafından görsel uyarıcı biçiminde kodlanan anlamın, okuyucunun aklında bir anlam çıkarmasını sağlayan bir etkileşimdir." Okuyucu bunu, yaşadıklarına, zihnine ve düşüncelerine göre kendisi çıkaracaktır. Günay (2003: 9)'a göre ise okumak, "Alıcının metin karşısında yaptığı düşünsel bir etkinliktir." Dar anlamda okuma, yazılı bir metnin şifresini çözme, grafiksel olarak kodlanmış bir bildirinin kodunu çözme demektir. Geniş anlamda ise okuma, yazınsal bir metni yorumlamak demektir.

Toplumsal gelişme için bilgi tüketimini artırmanın ve yenilikleri takip etmenin en sağlıklı yolu toplumu oluşturan fertlere düzenli ve sürekli okuma alışkanlığı kazandırmaktır (Özbay ve diğ., 2008). Gömleksiz (2004a)'e göre, entelektüel becerileri gelişmiş bireylerin yanı sıra, alışlagelmiş durumların dışına çıkan ve farklı düşünebilen yaratıcı bireyler yetiştirmek de önemli bir olgudur. Örgün eğitimin sınırları içerisine sıkıştırılmış bireylerin yaratıcılık yetilerinin geliştirilmesi de öğrenmenin okul sıralarının dışına çıkarılmasıyla mümkündür.

Çağdaş eğitim anlayışında öğrenme, sadece çeşitli eğitim kademelerinde gerçekleşen bir olgu olmayıp yaşam boyu devam eden bir süreç olarak görülmektedir. Bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecinde çok çeşitli alanlara yönelik birçok bilgiyi elde edebilmesi için okuma alışkanlığı geliştirmele-

ri gerekmektedir. Bu nedenle, özellikle ilköğretim çağlarından başlamak üzere okumanın bir alışkanlık haline gelmesi eğitimin önde gelen amaçlarından birisidir.

Okuma alışkanlığı, "okumayı ihtiyaç hâline getirme, yaşamın bir parçası olarak görme (Bircan ve Tekin, 1989: 395)"; kişinin okumayı bir gereksinim olarak algılaması sonucu okuma eylemini, yaşam boyu sürekli, düzenli ve eleştirel biçimde gerçekleştirmesi (Gönen ve diğ., 2004: 8; Saracaloğlu ve diğ., 2003: 150; Yılmaz, 1992: 12)" gibi tanımlarla açıklanmaktadır. Dökmen'e (1994: 34) göre ise okuma alışkanlığını tanımlamada kullanılacak bazı ölçütler şunlardır: (1) Okuyucunun ne tür yayınlar okuduğu, (2) Ne sıklıkla okuduğu, hangi türleri ne oranda okuduğu, (3) Bir seferde aralıksız ne kadar okuyabildiği, (4) Yılın, haftanın ya da günün hangi zamanlarında okumayı tercih ettiği, ne zamanlar neleri okumaktan hoşlandığı, (5) Okuduğu kitapları hangi yolla elde ettiği (satın almak, ödünç almak veya kütüphanede okumak yollarından hangisini/hangilerini tercih ettiği). Okuma oldukça kolay öğrenilen, fakat alışkanlık haline gelmesi, birçok duyuşsal özelliklerin bir araya gelmesi ile mümkün olan bir eylemdir.

Okuma, teknoloji çağının değişen dünyasında yeni bilgilerle başa çıkmada herkes için önemlidir. Bunun önemi ve gerekliliği her geçen yıl artmaya devam edecektir. Ancak buna rağmen, okumayı bilen ama yeterli düzeyde okumayanların sayısı da artmaktadır (Sangkaeo, 1999). Okuma alışkanlığı toplumların gelişmişlik düzeyinin de önemli göstergelerindedir. Günümüzde bilgi ve teknoloji üreten ve gelişmiş olarak nitelenen birçok ülkede kitap okuma oranlarının yüksek düzeyde olması şaşırtıcı bir sonuç değildir. Ülkemizde ise tam tersi bir durum söz konusudur. 1998 yılında yapılan bir araştırmada, ülkemizde kitap okuma alışkanlığının gelişmesi bir tarafa her geçen yıl gerilediğini gösteren veriler şu şekilde ortaya konmuştur: 1965'te kitap okuyanların oranı %27, 1980'de % 5,7, 1990'da % 2,5, 1997'de ise % 3,5'tir (CG, 1998: 15). Türkiye, kitap basım sayısında da dünya sıralamasında gerilerde yer almaktadır. Kayalan (2000)'ın yaptığı araştırmaya göre, 6031 ile Türkiye en az kitap basılan ülkeler arasında bulunmaktadır. Bu

sayı, Almanya'da 65.000, İngiltere'de 48.000, İtalya'da 17.000, Yugoslavya'da 10.000'dir. Bu verilere dayanarak kitap okumayan bir ülke olduğumuzu söylemek mümkündür.

Kitap okumanın en çok öne çıkarıldığı yerler üniversiteler olarak görülmektedir. Buna rağmen her türlü mesleki yeterliliğin öğretildiği, sürekli araştırma-geliştirme faaliyetlerinin olması gereken ve güncel bilgiye mutlak surette ulaşmak zorunda olan üniversitelerimizde yapılan çeşitli araştırmalarda kitap okuma alışkanlığına ilişkin olumsuz sonuçlar elde edilmiştir. İpşiroğlu (1997)'nin araştırmasına göre, ülkemizde okumayan, okuduğunu anlamayan, anladığını ve düşündüğünü anlatamayan gençler çoğunluktadır.

Esgin ve Karadağ (2000)'in, üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve kütüphane kullanımları üzerine yaptıkları çalışmada, öğrencilerin sadece % 26'sının boş zamanlarında kitap okuduğu, % 20'sinin süreli yayın takip ettiği, sayısal ve sözel bölüm öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Araştırmacılar, öğrencilerin % 92'sinin yeterince kitap okumadığını kabul ettiğini ve okuyamama sebebi olarak "derslerden vakit kalmamasını"(% 46) gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Benzer bir çalışma 1998'de ODTÜ'de yürütülmüştür. Çalışma sonucunda, okuma alışkanlığı olan öğrencilerin oranının % 21.6 olduğu bulunmuştur. Zaman zaman okuyanlar ise % 30'dur. Okunan kitap türüne bakıldığında ise fen edebiyat fakültesi öğrencileri % 66 ile siyasal bilgiler, mimarlık ve mühendislik fakültesi öğrencileri daha çok psikoloji, iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri ile eğitim fakültesi öğrencilerinin şiir türü kitapları tercih ettikleri görülmüştür. Cinsiyete göre ise erkek öğrencilerin % 60'ı siyasi, % 37'si ise bilimsel içerikli kitaplar okuduklarını belirtmişlerdir. Kız öğrenciler ise % 71.8 ile psikoloji türü kitapları okumaktadırlar (ODTÜ, 2000).

Saracaloğlu ve diğ. (2003), öğretmen adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarını değerlendirip okuma ilgisi ölçeğinden aldıkları puanları çeşitli değişkenlere göre incelemiş; öğrencilerin okudukları türleri, okumama sebeplerini araştırmıştır. Sonuçlara göre, öğrencilerin okuma ilgilerinin cinsiyet ve li-

seden mezun olunan programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, üniversitede okunan bölüme ve sınıfa bağlı olarak bir farklılık arz etmediği görülmüştür. Çalışmada öğrencilerin daha çok gazete ve dergi okumayı tercih ettikleri ve okumaya engel olarak "televizyon izlemenin ve arkadaş sohbetinin daha çekici olmasını" gösterdikleri vurgulanmıştır.

Gömlüksiz (2004b)'in yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiş, okuma alışkanlığının etkili ve yararlı olduğunu kızların daha çok benimsediği belirtilmiştir.

Tel ve diğ. (2007), 679 son sınıf beden eğitimi ve spor bölümü öğrencisiyle yaptıkları çalışmanın sonucunda, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının olmadığını ve boş zamanlarını çoğunlukla sportif faaliyetlerle geçirdiklerini bulmuşlardır. Öğrenciler arasında kütüphaneye gitme oranı çok düşük çıkmıştır. Beden eğitimi ve spor bölümü erkek öğrencilerinin gazetelerin öncelikle spor sayfalarını, kız öğrencilerin ise köşe yazılarını okudukları, okunan kitap türü olarak ise roman, hikaye, şiir gibi kitaplar tercih ettikleri belirlenmiştir. Çalışmada öğrenciler, kitap okumama nedenleri olarak televizyona fazla zaman ayırdıklarını ve okulun okuma alışkanlığı kazandırmadığını ifade etmişlerdir. Filiz (2004) ise yaptığı çalışma sonucunda, erkeklerin % 73'ünün sporla ilgili basılan ders kitaplarını yetersiz bulduğunu, "kitap okur musunuz" sorusuna 42 kişinin olumsuz cevap verdiğini, 91 kişinin olumlu cevap verdiğini; kızların ise % 85,5'inin basılan spor kitaplarını yetersiz bulduğunu, 14 hayır cevabına karşılık 96 kişinin (% 85,5) kitap okuduğunu belirtmiştir. Yıldız (2000)'in çalışmasında, öğrenciler son zamanlarda gazete ve internet gibi kitle iletişim araçlarına yöneldiklerini, bu nedenle kitap okumadıklarını belirtmişlerdir.

Okuma alışkanlığı üzerine yapılan çalışmalarda tespit edilen okumama sebepleri şu şekilde sıralanabilir: Zaman azlığı, öğrencilerin ilgilerine hitap eden kitapların ulaşabilecekleri yerlerde olmayışı, kitap okumanın değerinin bilinmeyişi, iyi birer okuyucu olması muhtemel öğrencilerin bu açıdan desteklenip geliştirilmemesi, okumanın eğlendirici olmayışı, bilgisayar ya da oyun oynamanın,

televizyon ya da film izlemenin daha cazip oluşu vb. (Dunlap, 1933: 449; Creel, 2007: 4).

Dunlap (1933), üniversite öğrencilerinin, okuma alışkanlıklarını değerlendirdiği çalışmasında, öğrencilerin gazete okumaya daha çok zaman ayırdığını, kitap türünde kurgu kitaplarının daha çok tercih edildiğini, kitap tercihinde yazar hakkındaki ön bilgilerin etkili olduğunu, öğrencilerin kitapları en çok okul kitaplıklarından ve arkadaşlarından temin ettiklerini tespit etmiştir. Applegate ve Applegate (2004), iki aşamadan oluşan çalışmalarının pilot uygulamasında öğretmen adaylarının % 54,3'ünün okumaya karşı hevesli olmadıklarını (unenthusiastic readers), okumadan zevk alan öğretmen adaylarının, katılımcıların % 25'ini oluşturduğunu, hevesli okuyucuların büyük çoğunluğunun (% 53) başarı düzeyi yüksek öğrenciler olduğunu tespit etmiştir.

Ülkemizde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ya da Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu gibi isimlerle anılan ve sporun ülke çapında gelişmesini sağlayacak bireyler yetiştiren okullarda da okuma alışkanlığını geliştirmek gerekmektedir. Birçok farklı disiplinin bir araya gelmesiyle daha karmaşık ve yoğun bilgilerle donanan "beden eğitimi ve spor" alanında yetişecek öğrencilerin, bu bilgi birikimini elde etmesinde en önemli araç kitap okuma olacaktır. Üniversitemizin başka bölümlerinde olduğu gibi ülkemize spor adamı yetiştiren bu bölümlerde de kitap okuma alışkanlığı yeterli düzeye ulaşmamış ve konuyla ilgili az sayıda araştırma yürütülmüştür. "Beden eğitimi ve spor" ve diğer alanlarda yapılan çalışmalar gösteriyor ki, kitap okumaya ilişkin tutumlar üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesinin alana önemli katkılar getireceği düşünülmektedir. Buradan hareketle, bu çalışmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını belirlemek ve *öğrenci tutumları arasında cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılık olup olmadığını incelemektir. Belirlenen amaç doğrultusunda araştırmanın prob-*

lemi ve alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur:

Problem:

Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları nasıldır ve öğrenci tutumları arasında cinsiyet ve bölüm değişkenine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?

Alt Problemler:

1. Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları nasıldır?

2. Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark var mıdır?

3. Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları arasında bölüm değişkenine göre anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın modeli, olayları, olguları doğal koşulları içerisinde incelemeyi hedefleyen *alan araştırmasıdır*. Araştırmada *tarama modeli* kullanılmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip belirlenebilmesidir (Karasar, 2003).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2008–2009 öğretim yılı güz yarıyılında Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği (n= 172), Rekreasyon (n= 115) ve Antrenörlük Eğitimi (n= 114) bölümlerinde öğrenim gören toplam 401 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya, bu evrenden rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 85 kız ($\bar{x}_{\text{Yaş}} = 21.42 \pm 1.77$) ve 148 erkek

($\bar{x}_{Yas} = 21.76 \pm 1.96$) olmak üzere toplam 233 öğrenci ($\bar{x}_{Yas} = 21.64 \pm 1.90$) gönüllü olarak katılmıştır. Örneklem olarak seçilen grupta, 121 öğrenci ($\bar{x}_{Yas} = 21.78 \pm 1.86$) Beden Eğitimi Öğretmenliği; 49 öğrenci ($\bar{x}_{Yas} = 21.45 \pm 1.82$) Rekreasyon ve 63 öğrenci ($\bar{x}_{Yas} = 21.51 \pm 2.03$) Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Gömleksiz (2004a) tarafından geliştirilen ve 21'i olumlu, 9'u olumsuz 30 tutum maddesinden oluşan ölçeğin, araştırmacı tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında tüm ölçeğe ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur. Seçeneklerin; 'Tamamen Katılıyorum', 'Katılıyorum', 'Kısmen Katılıyorum', 'Katılmıyorum' ve 'Hiç Katılmıyorum' biçiminde sıralandığı ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla, faktör analizi yöntemlerinden döndürülmemiş ve asal eksenlere göre döndürülmüş (varimax rotated) temel bileşenler analizinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre ölçekte 6 faktörün yer aldığı belirlenmiş ve bu faktörler; "Sevgi", "Alışkanlık", "Gereklilik", "İstek", "Etki" ve "Yarar" başlıkları altında toplanmıştır. Ölçekte bulunan maddelerin faktör yükleri 0.36 ile 0.63 arasında değişmektedir. Ölçeğin her bir alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayıları 0.70 ile 0.79 arasında değişmektedir. 30 maddeden oluşan ve olumlu tutum maddelerinin "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1, olumsuz tutum maddelerinin ise ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlandığı bu tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 150, en düşük puan ise 30 olmaktadır. Araştırmacı tarafından öğrencilerin tutum maddelerine katılma derecelerine ilişkin belirlenen puan aralıkları ise şöyledir: *Tamamen Katılıyorum*: 4.21-5.00, *Katılıyorum*: 3.41-4.20, *Kısmen Katılıyorum*: 2.61-3.40, *Katılmıyorum*: 1.81-2.60, *Hiç Katılmıyorum*: 1.00-1.80. Olumsuz tutum ifadelerinde ise bu derecelendirme ters işlemektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, "Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği" araştırmacılar tara-

findan Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu öğrencilerine buldukları sınıflara gidilerek uygulanmıştır. Öncelikle ölçekle ilgili gerekli açıklamalar yapılmış ve yapılan açıklamalar doğrultusunda öğrencilerin ölçekleri doldurmaları istenmiştir. Öğrencilere ölçeği doldurmaları için belirli bir süre verildikten sonra aynı yolla toplanmıştır. Ölçeklerin doldurulmasından sonra tüm ölçekler araştırmacılar tarafından incelenmiş, hatalı ya da eksik doldurulduğu saptanan ölçekler araştırma kapsamından çıkarılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için aşağıdaki istatistiksel işlemlerden yararlanılmıştır: Öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgili tanımlayıcı analizler için ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (Ss) değerleri kullanılmıştır. Öğrencilerin tüm ölçeğe ve ölçeğin altı alt boyutuna ("Sevgi", "Alışkanlık", "Gereklilik", "İstek", "Etki" ve "Yarar") ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasından önce veri setinin homojenliğini test etmede Levene istatistiği, normallik varsayımının sınanmasında ise Kolmogorov-Smirnov (K-S) testinden faydalanılmıştır. Parametrik test varsayımlarının gerçekleştiği beş alt boyutta cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını test etmek için bağımsız gruplarda t-testi; parametrik test varsayımlarının gerçekleşmediği "alışkanlık" alt boyutunda ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Tüm ölçekten ve altı alt boyuttan elde edilen aritmetik ortalamaların bölüm değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesinde, parametrik test varsayımlarının gerçekleştiği beş alt boyutta Tek Yönlü MANOVA, gerçekleşmediği "istek" alt boyutunda ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Ortaya çıkan farkların kaynaklandığı grupları belirlemede Tukey testinden yararlanılmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Tablo 1'de okuma alışkanlığına ilişkin tutum maddelerine yönelik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tablo 1'de, öğrencilerin olumsuz tutum ifadeleri olan "Kitap okumayı gereksiz buluyorum" ($\bar{x} = 4.49$), "Kitap okumaktan nefret ediyorum" ($\bar{x} = 4.52$) ve "İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum" (

$\bar{X}= 4.52$) maddelerine “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmeleri dikkat çekicidir. Bir başka dikkat çekici bulgu da yine olumsuz tutum ifadesi olan “Okumanın öneminin

yeterince kavranmadığı inancındayım” ($\bar{X}= 2.32$) maddesine öğrencilerin “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmeleridir.

Tablo 1. Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ifadelerine yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum İfadeleri	Kız (n= 85)		Erkek (n= 148)	
	\bar{X}	Ss	\bar{X}	Ss
1. Kitap okumayı sevmiyorum.*	3.89	1.134	3.60	1.354
2. Kitap okuma alışkanlığım yok.*	3.76	1.172	3.37	1.326
3. Kitap okumanın sıkıcı olduğunu düşünüyorum.*	4.15	0.893	3.82	1.101
4. Kitap okumayı gereksiz buluyorum.*	4.49	0.766	4.39	0.853
5. Kitap okumaktan nefret ediyorum.*	4.52	0.854	4.26	1.059
6. İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum.*	4.52	0.881	4.14	1.176
7. Hiç kitap okumuyorum.*	4.19	1.029	3.82	1.262
8. Boş zamanlarımda kitap okumak hoşuma gider.	3.56	1.200	3.39	1.259
9. Okumanın öneminin yeterince kavranmadığı inancındayım.*	2.32	1.265	2.32	1.246
10. İyi bir okuyucu olabileceğime inanıyorum.	3.93	0.923	3.70	1.146
11. Kitap okumayı gerekli buluyorum.	4.20	0.936	4.10	1.067
12. Okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum.	3.80	1.111	3.66	1.147
13. Gazete okumayı gereksiz buluyorum.*	4.19	1.063	4.01	1.237
14. Gazetelerin etki alanının çok geniş olduğuna inanıyorum	3.66	1.171	3.75	1.217
15. Okuma duyguları ifade etme kolaylığı sağlar.	4.13	1.183	4.09	1.016
16. Yabancı klasikleri okumayı seviyorum.	3.42	1.238	3.10	1.177
17. Kitap okuma insanları ve dünyayı daha iyi anlamamızı etkiler.	4.20	0.936	4.11	1.051
18. Kitap okuma hızlı düşünme alışkanlığı kazandırır.	4.34	0.920	4.18	1.076
19. Okuma zihinsel kapasitemizi artırır.	4.38	0.951	4.05	1.124
20. Türk klasiklerini okumayı seviyorum.	3.82	1.274	3.43	1.201
21. Okuma hayal dünyamızı geliştirir.	4.13	1.078	4.12	1.081
22. Okuma çok yönlü düşünme becerisi oluşturur.	4.28	0.959	4.14	0.994
23. Kitap okuma analiz, sentez ve yorumlama becerisini geliştirir.	4.33	1.040	4.04	1.075
24. Okuma bilmediğimiz dünyaların kapılarını açar.	4.18	1.037	3.97	1.052
25. Farklı tür kitaplar okumak hayata bakış açımızı etkiler.	4.16	1.010	4.16	0.976
26. Okuma sayesinde geçmişle günümüz arasında bağlantı kurabiliriz.	4.11	1.000	3.99	0.937
27. Gelişigüzel kitap okumam. kitap konusunda seçiciyim.	4.02	0.899	3.59	1.195
28. Okumanın vizyonumuzu geliştirebileceği inancındayım.	4.15	1.029	4.08	0.922
29. Kendime ait bir kitaplığımın olmasını istiyorum.	3.89	1.134	3.82	1.129
30. Okuma becerisinin sınavlardaki başarıyı olumlu yönde etkilediğine inanıyorum	4.18	0.978	4.18	1.061

Tablo 1’de yer alan olumlu tutum maddelerine ise öğrencilerin çoğunun “Katılıyorum” ya da “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Yapılan inceleme sonucu en fazla 150 puan alınabilecek bu tutum ölçeğinden kız öğrencilerin ortalama 120.91 ± 17.639 ; erkek öğrencilerin ise

115.35 ± 17.014 puan aldıkları saptanmıştır. Bu durum, araştırmamıza katılan kız öğrencilerin kitap okumaya ilişkin daha olumlu tutuma sahip olduklarını göstermektedir. Kız öğrencilerin kitap okumaya karşı daha olumlu tutum göstermelerinin nedeni, ilköğretim ve ortaöğretim çağlarında erkek öğrencilere

oranla daha fazla kitap okumaları ve bunu bir alışkanlık haline getirmeleri olabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular: Öğrencilerin tüm ölçeğe ve ölçeğe ait altı alt boyuta ilişkin aritmetik ortalamaları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemeden önce, veri dağılımının normallik varsayımının test edilmesinde Kolmogorov-Smirnov testi, varyansların homojenliğinin belirlenmesinde ise Levene istatistiği kullanılmıştır. Yapılan inceleme sonucu, tüm ölçeğe ve altı alt boyuta ait veri dağılımının normal olduğu ($p>0.05$); "tüm ölçek ($F= 0.30$; $p= 0.862$)",

"sevgi ($F= 0.477$; $p= 0.491$)", "gereklilik ($F= 0.008$; $p= 0.931$)", "istek ($F= 0.002$; $p= 0.962$)", "etki ($F= 0.069$; $p= 0.794$)" ve "yarar ($F= 0.668$; $p= 0.414$)" alt boyutlarında varyansların homojen dağılım gösterdiği; ancak "alışkanlık ($F= 4.786$; $p= 0.030$)" alt boyutunda heterojen bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu nedenle bu alt boyutta non-parametrik bir test olan Mann-Whitney U kullanılmıştır. Tablo 2'de tüm ölçek, sevgi, gereklilik, istek, etki ve yarar alt boyutlarında elde edilen aritmetik ortalamaların öğrencilerin cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız gruplarda t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre t- testi sonuçları

Puan	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p
Tüm Ölçek	Kız	85	4.03	0.587	2.369	0.019*
	Erkek	148	3.84	0.567		
Sevgi	Kız	85	3.98	0.669	3.243	0.001*
	Erkek	148	3.67	0.717		
Gereklilik	Kız	85	3.80	0.527	1.350	0.178
	Erkek	148	3.70	0.530		
İstek	Kız	85	3.87	0.846	1.316	0.190
	Erkek	148	3.72	0.806		
Etki	Kız	85	4.05	0.735	0.010	0.992
	Erkek	148	4.04	0.744		
Yarar	Kız	85	4.21	0.859	1.382	0.168
	Erkek	148	4.06	0.762		

* $p<0.05$

kin daha olumlu tutumlar sergiledikleri söylenebilir. Bu bulgu, erkeklerin daha çok ev dışında kızların da evde zaman geçirdiği ülkemizde, zamanlarının çoğunu evde geçiren kızların daha fazla kitap okuduğunu ve kitap okumaya daha fazla değer verdikleri ve kitap okumayı daha çok sevdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2 incelendiğinde, kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ölçeğinde, tüm ölçekten ($t_{(231)} = 2.369$, $p= 0.019$) ve ölçeğin sevgi ($t_{(231)} = 3.243$, $p= 0.001$) alt boyutundan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Tüm ölçekte ($\bar{X}_{kız} = 4.03$; $\bar{X}_{erkek} = 3.84$) ve sevgi ($\bar{X}_{kız} = 3.98$; $\bar{X}_{erkek} = 3.67$) alt boyutunda çıkan anlamlı fark kızların lehine olmuştur. Buna göre kız öğrencilerin okuma alışkanlığına ve okumayı sevmeye ilişkin

rumlanabilir.

Tablo 3'te, "alışkanlık" alt boyutunda elde edilen puanların öğrencilerin cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. Alışkanlık alt boyutuna ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları

Gruplar	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	M-Whitney U	Z	p	Levene	p
Kız	85	133.88	11380.00	4855.00	-2.911	0.004*	4.786	0.030**
Erkek	148	107.30	15881.00					
Toplam	233							

* $p<0.05$, ** $p<0.05$

Tablo 3'te, varyansların homojen bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Levene istatistiği sonucu, varyansların homojen dağılmadığı ($p<0.05$) belirlenmiş ve tutum ölçeğinin "alışkanlık" alt boyutuna ilişkin non-parametrik bir test kul-

lanılmıştır. Mann-Whitney U testine ilişkin bulgular kız öğrenciler lehine anlamlı bir farkın ortaya çıktığını göstermektedir ($p<0.05$). Buna göre, kız öğrencilerin kitap okumayı erkek öğrencilere göre daha fazla alışkanlık haline getirdikleri şeklinde bir sonuç ortaya çık-

maktadır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular: Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ölçeğinin tümünden ve ölçeğe ait altı alt boyuttan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında öğrenim görülen bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını test etmeden önce veri setinin parametrik test varsayımlarını yerine getirip getirmediği incelenmiştir. Yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucu, verilerin normal dağılım gösterdiği ($p>0.05$); Levene testi sonucu, tüm ölçeğe (" $F= 1.216$; $p= 0.298$ ") ve "sevgi ($F= 0.285$; $p= 0.752$)", "alışkanlık ($F= 0.577$;

$p= 0.562$)", "gereklilik ($F= 0.629$; $p= 0.534$)", "etki ($F= 2.181$; $p= 0.115$)", "yarar ($F= 0.360$; $p= 0.698$)" alt boyutlarına ait varyansların homojen, "istek ($F= 4.192$; $p= 0.016$)" alt boyutuna ait varyansların ise heterojen bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu hesaplamalardan sonra tüm ölçekten ve sevgi, alışkanlık, gereklilik, etki ve yarar alt boyutlarından elde edilen aritmetik ortalamalar arasında bölüm değişkenine göre anlamlı bir farkın olup olmadığını test etmek için parametrik bir test olan Tek Yönlü MANOVA, istek alt boyutunda ise non-parametrik bir test olan Kruskal-Wallis uygulanmıştır. Tablo 4'te Tek Yönlü MANOVA sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum puanlarının bölüm değişkenine göre Tek Yönlü MANOVA sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Bölüm	n	\bar{X}	Ss	F	p
Tüm Ölçek	Öğretmenlik	121	3.98	0.612	1.974	0.141
	Rekreasyon	49	3.84	0.538		
	Antrenörlük	63	3.82	0.537		
Sevgi	Öğretmenlik	121	3.90	0.707	3.957	0.020*
	Rekreasyon	49	3.72	0.737		
	Antrenörlük	63	3.61	0.677		
Alışkanlık	Öğretmenlik	121	3.90	0.826	0.970	0.380
	Rekreasyon	49	3.72	0.769		
	Antrenörlük	63	3.89	0.729		
Gereklilik	Öğretmenlik	121	3.81	0.500	2.638	0.074
	Rekreasyon	49	3.64	0.581		
	Antrenörlük	63	3.66	0.531		
Etki	Öğretmenlik	121	4.07	0.806	0.281	0.755
	Rekreasyon	49	4.05	0.647		
	Antrenörlük	63	3.99	0.677		
Yarar	Öğretmenlik	121	4.17	0.857	0.657	0.519
	Rekreasyon	49	4.07	0.703		
	Antrenörlük	63	4.03	0.761		

Tek Yönlü MANOVA analizi öncesi Box'ın M istatistiği MANOVA testinin temel varsayımı olan gruplar boyunca kovaryans matrislerinin eşit olup olmadığını test etmek için uygulanmış ve temel varsayım olan kovaryans eşitliği sağlanmıştır ($F_{(42-73320)} = 1.084$, $p= 0.327$). Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ölçeğinin "sevgi" alt boyutundan elde ettikleri aritmetik ortalamalar arasında bölüm değişkenine göre anlamlı farklılıklar ol-

($\lambda=0.904$; $F= 1.930$; $p= 0.029$; $\eta^2=0.049$)

duğu görülmektedir ($p= 0.020$). Ortaya çıkan anlamlı farkın kaynaklandığı bölümleri belirlemek için uygulanan Tukey testi sonrasında, Beden Eğitimi Öğretmenliği ($\bar{X}= 3.90$) ve Antrenörlük Eğitimi ($\bar{X}= 3.61$) Bölümü öğrencileri arasında ortaya çıkan farkın Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri lehine geliştiği bulunmuştur. Buradan, bu bölümdeki öğrencilerin kitap okumayı daha çok sevdiğini yorumu çıkarılabilir. Bu durumun açıklayıcısı olarak, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu giriş sınavları sonucunda, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümüne

yerleşen öğrencilerin Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) sonuçları açısından da diğer bölümlere yerleşen öğrencilerden başarılı olmaları gösterilebilir. ÖSS puanı yüksek olan öğrencilerin daha fazla kitap okudukları ve kitap okumayı daha çok sevdiğini söylenebilir.

Tablo 5'te, "istek" alt boyutunda elde edilen puanların öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5. İstek alt boyutuna ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları

Bölüm	n	Sıralar Ortalaması	Kruskal-Wallis Ki^2	p	Levene	p
Öğretmenlik	121	126.64	5.239	0.073*	4.192	0.016**
Rekreasyon	49	107.00				
Antrenörlük	63	106.05				
Toplam	233					

*p>0.05, **p<0.05

Tablo 5'te de görüldüğü gibi, varyansların homojen bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Levene istatistiği sonucu, varyansların homojen dağılmadığı ($p < 0.05$) belirlenmiş ve tutum ölçeğinin "istek" alt boyutuna ilişkin non-parametrik bir test kullanılmıştır. Kruskal-Wallis testine ilişkin bulgular, kitap okuma isteği alt boyutunda her üç bölüm arasında da anlamlı farklılıkların bulunmadığını göstermiştir ($p > 0.05$). Bu veriye dayanarak öğrenim görülen bölüm faktörünün kitap okuma isteği üzerine herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tartışma

Günümüz çağdaş toplumlarında eğitim sürecinden geçen bireylerin yaratıcı, olaylara eleştirel gözle bakabilen, sürekli yenilenen bilimsel ve teknolojik gelişmelere kolay uyum sağlayabilen, bilgi üreten, bilgiyi kullanan, problem çözebilen ve yaşam boyu öğrenme sürecinde kendilerini daima geliştiren ve güncelleyen kişiler olmaları beklenmektedir. Geçen her saniye daha da karmaşıklaşan ve bireyin yaşam boyu aktif-öğrenen olmasının gerektiği bir dünyada, bireylere kitap okuma alışkanlığını kazandırmak modern eğitim sisteminin en önemli amaçlarından biridir. Bilgiye ulaşmanın en eski yollarından olan kitap okuma, tüm teknolojik yeniliklere rağmen, gelişmiş olarak nitelendirilen ülkelerin en önemli göstergelerindedir.

Yapılan çalışmalar kitap okumaya yeterince değer vermeyen bir toplum olduğumuzu göstermektedir. Bu durum üniversitelerimize de yansımıştır. Öğrenciler, kitap okumanın önemini kavramış olsalar da yeterince kitap okumadıklarını kabul etmektedirler. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını belir-

lemek amaçlanmıştır. Çalışmada öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları, kitap okumayı gerekli görme, kitap okumayı sevmeye, kitap okumaya istekli olma, kitap okumanın etkisi ve yararına ilişkin görüşleri alınmış; cinsiyete ve öğrenim görülen bölüme göre bir farklılığın olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma sonuçlarında, kız öğrencilerin ($\bar{X} = 120.91 \pm 17.639$) kitap okumaya yönelik tutumları erkek öğrencilere ($\bar{X} = 115.35 \pm 17.014$) göre daha olumlu bulunmuştur. Kız ve erkek öğrencilerin elde ettikleri aritmetik ortalamalar arasındaki fark da kızlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yapılan benzer araştırmaları (Gömleksiz, 2004b; Özbay ve diğ., 2008; Saracaloğlu ve diğ., 2003; Yalınkılıç, 2007; Yamaner ve Kartal, 2001) destekleyen bu bulguya göre, kız öğrencilerin okumaya daha çok değer verdiği ve daha çok okudukları söylenebilir. Whitehead ve diğ. (1977), tüm yaş gruplarında kızların erkeklerden daha çok okuduğunu ve hiç kitap okumayan kız sayısının hiç kitap okumayan erkek sayısından daha az olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmamız tarafından da desteklenen bu sonuçların, kız ve erkekler arasındaki duygusal ve gelişimsel ihtiyaçların farklılığından kaynaklandığı yorumu yapılabilir.

Hem kız hem de erkek öğrenciler okumanın önemini yeterince kavranmadığını kabul etmişlerdir ($\bar{X} = 2.32$). Başta internet olmak üzere birçok teknolojik iletişim aracının yoğun bir şekilde kullanıldığı günümüzde okuma alışkanlığının iyice azalmış olması şaşırtıcı bir sonuç değildir. İnsanların zamanla yarıştığı toplumumuzda bilgiye en kısa sürede ulaşabilecek araçların tercih edilmesi kitap okuma alışkanlığının yavaş yavaş kaybolmasına neden olmaktadır.

Çalışmamızdan elde edilen bulgulara

göre, kitap okumayı sevme, kitap okuma alışkanlığı, kitap okumayı gerekli görme, kitap okumaya istekli olma, kitap okumanın etkisi ve yararına ilişkin tutum puanlarında, "sevgi" ve "alışkanlık" alt boyutlarında cinsiyete göre kızlar lehine anlamlı farklar belirlenmiştir. Hem erkek hem de kız öğrenciler kitap okumayı sevme ve kitap okuma alışkanlığına ilişkin olumlu yönde görüş bildirmişlerse de, kız öğrencilerin ölçekten almış oldukları aritmetik ortalamaların erkek öğrencilerin almış oldukları aritmetik ortalamalardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başka bir ifadeyle kız öğrencilerin kitap okumayı sevdiğini ve kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Bu bulgu, benzer araştırmaları (Gömlüksiz, 2004b; Özbay ve diğ., 2008) desteklemektedir.

"Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği"nde öğrencilerin sadece "sevgi" alt boyutundan elde ettikleri aritmetik ortalamalar arasında bölüm değişkenine göre anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Beden Eğitimi Öğretmenliği ($\bar{X}=3.90$) ve Antrenörlük Eğitimi ($\bar{X}=3.61$) Bölümü öğrencileri arasında ortaya çıkan farkın Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri lehine geliştiği bulunmuştur. Bu bulguya dayanarak, çalışmamıza katılan Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin kitap okumayı daha çok sevdiği yorumu yapılabilir.

Pamukkale Üniversitesi-Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okumaya ilişkin tutumlarının incelendiği bu çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha olumlu tutumlar sergiledikleri görülmüştür. Ölçeğe ilişkin altı alt boyutta da (sevgi, alışkanlık, gereklilik, etki, istek, yarar) kız öğrencilerin yüksek ortalamalar elde etmesi dikkat çekicidir. Bu bölümde öğrenim gören öğrencilerin çoğu serbest zamanlarını spor yaparak değerlendirmektedir. Ancak elde ettiğimiz sonuçlara dayanarak, kız öğrencilerin kitap okumaya erkeklere oranla daha fazla zaman ayırdıkları yorumu yapılabilir. Bu bulguyu destekleyen bir çalışma yapan Yazıcı (2003), erkek öğrencilerin zamanlarının çoğunu spor yaparak, ekonomi ve açık oturum programları izleyerek geçirdiklerini belirtmiştir. Bu gibi faaliyetlerle ilgilenen erkek öğrencilerin kitap

okumaya yeterince zaman ayırmaması okuma alışkanlığı elde etmelerindeki en önemli engel olarak görülebilir.

Sonuç olarak, kitap okuma alışkanlığının elde edileceği küçük yaşlardan itibaren sınıf öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri ve edebiyat öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Russel (1994)'a göre, karmaşık bir hiyerarşinin birbirine geçişiyle oluşan görsel-işitsel ve söze dayalı işlem becerisi olan okumanın, alışkanlık olarak kazandırılabilmesinde çocukluk, gençlik ve yetişkinlikten oluşan üç dönem ile aile, okul ve çevreden oluşan üç toplumsal kurumun etkili olduğu bir gerçektir. Bu nedenle okuma alışkanlığı ilköğretimin ilk yıllarından itibaren öğrencilere kazandırılması gereken en önemli davranışlardan birisidir. Çünkü küçük yaşlarda kazanılan okuma alışkanlığı ve çeşitliliği, bireylerin zihinsel gelişimi ve sosyal olgunlaşmasında çok önemli bir etkiye sahiptir. Tutumların geç olduğu ve zor değiştirildiği göz önüne alındığında, bu tutumun gelişmesi için küçük yaş gruplarından itibaren kitap okumaya yönelik etkinliklerin düzenlenmesi ve öğrencilerin etkinliklere büyük oranda katılımının sağlanması yararlı olacaktır.

Üniversite öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırabilmek için onları ders dışı süreçlerde yazılı materyallere yönlendirmek gerekmektedir. Bu amaçla üniversite kütüphaneleri daha çekici hale getirilmeli ve çeşitli alanlara yönelik kitap sayısı artırılmalıdır. Üniversitede yer alacak etkinlikler öğrencileri okumaya ve araştırmaya yöneltecek şekilde düzenlenmelidir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak düzenlenecek okuma ortamları, okumayı gereksinim olarak görecekları bir şekilde onlara sunulmalıdır. Erkek öğrencileri zararlı alışkanlıklardan uzaklaştırmada kitap okuma önemli bir araç olarak kullanılabilir. Üniversiteler, özellikle erkek öğrencileri okumaya yöneltecek etkinliklere önem vermelidir. Bu amaçla, erkek öğrencilere hitap edebilecek ve onların zevkle okuyacağı okuma materyalleri buldurulmalıdır. Okuma alışkanlığı kazanan her birey, bunu yaşamının bir parçası olarak görecektir ve yaşamı boyunca kitap okumayı sürdürecektir.

Kaynakça

- Applegate, A. J., Applegate, M.D. (2004). The Peter Effect: Reading Habits of Preservice Teachers, *The Reading Teacher*, 57(6), 554-563.
- Bircan, İ., Tekin, M. (1989). "Türkiye'de okuma alışkanlığının azalması sorunu ve çözüm yolları". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 393-410.
- Cumhuriyet Gazetesi (C.G.). (1998, 16 Temmuz). s.15.
- Creel, S. L. (2007). Early Adolescents' Reading Habits, *Young Adult Library Services*, 5(4), 46-49.
- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Dunlap, M. E. (1933) Recreational Reading of Negro College Students, *The Journal of Negro Education*, 2(4), 448-459.
- Esgin, A., Karadağ, Ö. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, *Popüler Bilim*, 25 (175): 19-20.
- Filiz, K. (2004). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda okuyan öğrencilerin meslekle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 231-242.
- Gömlüksiz, M.N. (2004a). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 185-195.
- Gömlüksiz, M.N. (2004b). Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 1-21.
- Gönen, M., Çelebi-Öncü, E., Işıtan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi, *Millî Eğitim*, (164), 7-35.
- Günay, D. (2003). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları,
- İpşiroğlu, Z. (2004). *Eğitimde Yeni Arayışlar*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayalan, M. (2000). *Etkili Ve Hızlı Okuma Sanatı*, İstanbul: Alfa Basım Yayım-Dağıtım.
- ODTÜ (2000). *ODTÜ Kitap Fuarında Bir Anket Çalışması*, www.po.edu.tr/Duyuru/insan/9.htm18k, Haziran 10.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M., Bağcı, H., Uyar, Y. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15): 117-136.
- Russel, D.H. (1994). "Reading and Child Development", *Reading in The Elementary School, Forty-Eighty yearbook, The National Society for The Study of Education, Part II*. Chicago: Chicago University Press.
- Sangkaeo, S. (1999). Reading Habit Promotion in ASEAN Libraries. 65. IFLA Council and General Konferansı'nda Sunulan Bildiri. 20 - 28 Ağustos 1999, Bangkok, Tayland.http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/091-114e.htm.(Erişim Tarihi Haziran, 2008).
- Saracaloğlu, A.S., Bozkurt, N., Serin, O., (2003). Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler, *Eğitim Araştırmaları*, 4 (12), 149-157.
- Tel, M., Öcalan, M., Ramazanoğlu, F., Demirel, E.T. (2007). Bazı sosyo-ekonomik değişkenlere göre beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 185-199.
- Yalınkılıç, K. (2007). Türkçe Öğretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (1), 225-241.
- Yamaner, F., Kartal, A. (2001). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin, Serbest Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2-3-4), 133-140.
- Yazıcı, E. (2003). Üniversiteli Gençler S.O.S. Veriyor, *Anadolu Gençlik Dergisi*, s:33, Ankara.
- Yıldız, A. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarını Belirleyen Etmenler, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Yılmaz, B. (1992). Okuma Alışkanlığında Öğretmenin Rolü. *Eğitim Dergisi*, (1), 10-23.
- Whitehead, F., Capey, A.C., Maddren, W. (1977). *Children and Their Books*. Basingstoke: Macmillan Education.

Summary

Introduction : This study investigated The Pamukkale University-School of Sport Science and Technology students' attitudes toward reading habit and analyzed the differences among students' attitudes in terms of gender and department. The reading habits of university students are the focus for this academic research. Currently anecdotal evidence indicates that it is popularly believed that there is a drop in reading habits amongst the young, with television, mobile phones, computer games, videos, DVDs and all other new and current distractions from the book seen as contributing to this. It is also seen as a fact that there is a gender difference in reading habits, and that girls choose to read more than boys. Examining what university students' attitudes toward reading habit may provide clues as to how we can re-focus the way future teachers and university students as to be lifelong readers.

Methodology: A survey method was used in this study. Total of 233 students who studying Department of Physical Education (n= 121), Department of Recreation (n= 49) and Department of Trainer Education (n= 63) participated this study voluntarily. "The Attitude Scale Towards Reading Habit" which contains 30 statements and developed by Gömleksiz (2004a), completed as instrument to gather data. There are 21 positive, 9 negative attitude items in the scale. Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was found as $\alpha = 0.88$ by Gömleksiz (2004a) and Alpha reliability coefficients for the sub-scales were mostly above 0.70. The following 6 sub-scales emerged from the exploratory factor analysis: (a) love, (b) habitude, (c) necessity, (d) desire, (e) effect, (f) usefulness and the rotated factor loadings for the items ranged from 0.36 to 0.63. Descriptives (\bar{X} ve Sd), t-test, Mann-Whitney U, One Way MANOVA, Kruskal-Wallis and Tukey test were used for analyzing data.

Findings: Results showed that female students' attitudes toward reading ha-

bit ($\bar{X} = 120.91 \pm 17.639$) were more positive than male students ($\bar{X} = 115.35 \pm 17.014$). Significant differences were found among means which gathered from "whole scale" and sub-scales of "love" and "habitude" according to students' gender in favour of females ($p < 0.05$). The obtained data have indicated that female students have more interest in reading and more reading habits when compared to male students. According to data analyzed, it was determined that there is only one significant difference in sub-scale of "love" according to department between Department of Physical Education and Trainer Education in favour of Physical Education students ($p < 0.05$). This showed that students who studying Physical Education, love reading more than the others who studying Trainer Education.

Discussion: This study clearly showed that reading books was appreciated by the majority of university students and female students read more than male students. Whitehead et al. (1977) identified that, at all ages, girls read more than boys, and fewer girls than boys are non-book readers. Wragg (1997) states that boys see reading as a 'female rather than a male activity'. This study also showed that Department of Physical Education students' attitudes were more positive than Trainer Education students. As a conclusion, it can be proposed that students at all grades of education must be given activities which have positive influence on attitudes towards reading habit. And, also to make students as lifelong readers, libraries must continue to meet students' reading needs by purchasing current materials, including a wide variety of magazines for pleasure reading and school "classics." The emphasis on free reading for school requirements should be continued and an emphasis on variety of genres may need to be implemented. This study will hopefully inform their future practices that how we may provide the kind of reading choice that will encourage and develop adolescent readers.